అరకులోయలో కూలిన శిఖరం

ఆ పచ్చటి పర్వతశిఖరాలు నీలి ఆకాశాన్ని మేలి ముసుగులా కప్పుకున్న తెల్లమేఘాన్ని అన్వేషించి, అందుకోలేక అలసి, కిందికి క్రుంగి లోయగా సాగాక నగ్నంగా పవ్వళించిన ఏకాంతకన్యలు, విషాదములో జుట్టు విరబోసుకున్నట్లు చుట్టూ దట్టమైన అడవి... పెనవేసుకున్న ముంగురులులా వికృతమైన చెట్ల మ్రానులు, విరిగిన మొదళ్ళు, వర్షపు నీటికి చారలుతేరిన నల్లకొండరాతి బీటలు; ఆశక్రమించి కళ్ళు తెరచినట్లు శిఖరాలమధ్య విడిన మబ్బునీడలు — వక్షాలమధ్య బాధతో జారిన కన్నీరు మాదిరి, వంకరులు తిరిగి అదృశ్యమయ్యే రోడ్డు, సగం ఎండిన పిల్లనదీ— తమ అందానికి సిగ్గుతో తలలువొంచి పాదాలకేసి చూసుకున్నట్లు, కిందికి యింకా కిందికి, యింకా యింకా కిందికి, అధోలోకంలోకి దిగజారి పోతున్న ఆ దృశ్యం, ఆ అనుభవం అరకులోయ.

సముద్రమట్టానికి రెండువేల అడుగుల ఎత్తున వున్న చల్లటి ప్రదేశము అరకులోయ. చుట్టూ పెద్ద కొండలు, అడివి, మధ్యగా ప్రవహించే పిల్లనది. సారవంతమైన నేల, సుందరమైన ఆ దృశ్యాలు విశాఖపట్నం నుండి మాచ్‌కండ్ జలవిద్యుత్ కేంద్రానికి వెళ్ళే యాత్రికులను ఆకర్షించాయి. ఇక్కడ వ్యవసాయం సాగించి, విద్యుత్ సహాయంతో ఒక మహా పట్టణాన్ని నిర్మించాలని పథకాలున్నాయి. మలేరియాని అరికట్టాలి; వసతులేర్పాటుచెయ్యాలి; కాలవలు తవ్వాలి; ఇక్కడ స్థిరపడిపోవడానికి సిద్ధపడ్డ వ్యక్తులు కావాలి; మాచ్‌కండ్ నుండి విద్యుత్ యీ లోయగుండా నడిపి, ఒక నాగరికత నెలకొల్పాలని ఎందరెందరో కలలుకంటున్నారు.

కాని కార్యానికి పూనుకున్నవారు లేరు; అది నిర్మానుష్యమైన అడవిప్రాంతం; కొద్దిమంది కొండజాతివారు అక్కడక్కడ కనబడి క్షణంలో మాయమవుతారు. సృష్టి ఆదిలో అల్లా వుండేదేమో ననిపిస్తుంది.

చెట్లు, మనుషులు, కొండలు, మేఘాలు, మృగాలు—అన్నింటికీ ఒకే చైతన్యం. నాగరికతలో మరణించి, చరిత్రగతంలో జనించడం లాంటిది అరకులోయ సహవాసం.

అందుచేత ప్రస్తుతం అందరి దృష్టి మాచ్‌కండ్‌పై మరలింది. మాచ్‌కండ్‌నది జలపాతం సహాయంతో పెద్ద జలవిద్యుత్ కేంద్రం నిర్మాణ మవుతోంది. అది పూర్తి అయింతర్వాత అరకులోయ వలస స్థాపన.

అది పూర్తిచేసే పనిమీద మాచ్‌కండ్ వెడుతున్న ఇంజనీర్ వర్మ పట్టాపొందన తర్వాత ఒకటి రెండేళ్ళు ఇంజనీరింగ్ కాలేజీలో లెక్చరర్‌గా పనిచేసి, స్కాలర్‌షిప్‌మీద మేన్‌చెస్టర్‌లో పైచదువు పూర్తిచేసి పెద్ద డిగ్రి పొంది రాగానే, మాచ్‌కండ్ నిర్మాణశాఖ వారికి సలహాదారుగా నియమించారు. ఇదే అతను ప్రథమంగా మాచ్‌కండ్ రావడం. తను ముందుగా వెళ్ళి బంగళా అదీ ఏర్పాట్లు చేసింతర్వాత, సామాన్లు, సిబ్బందితో ఆ మరుసటిదినం అతనిభార్య రావడానికి ఏర్పాటు చేసుకొని ప్రయాణమై చక్కావొచ్చాడు.

స్టేషన్‌లో దిగగానే ఆశాభంగమైంది. మాచ్‌కండ్ అధికారులు తన కోసం పంపుతామన్న వాగన్ పంపలేదు. గుమాస్తా సోమయ్యని మాత్రం ఆహ్వానానికి స్టేషన్‌కి పంపారు.

సోమయ్య మాచ్‌కండ్ వుద్యోగైనా విశాఖపట్నం రవాణా బ్రాంచిలో పనిచేస్తున్నాడు. వాగన్ ఎందుకు రాలేదో అతనికి తెలీదు. దోవలో చెడిపోయిందేమో? వర్మగారి వుత్తరం వాగికి సమయానికి చేర లేదేమో? తన పలుకుబడితో ఒక జీప్ సంపాదించాడు. ఉదయం ఆరుగంటలకి కొండ రోడ్‌మార్గాన, నూటముప్పైమైళ్ళ జీప్ ప్రయాణం సాగించారు.

వర్మ ఇంగ్లండులో పై చదువుపూర్తి చేసినవ్యక్తి అంటే నమ్మడానికి వీలుగా కనబడతాడు. డబుల్ బ్రెస్ట్‌కోటు, టై, ఆకుపచ్చ కళ్ళజోడు సిగరెట్ టిన్, లెదర్ కేన్-యీవ్యక్తి పాపం! జీప్‌లో ప్రయాణం చెయ్యాల్సి వొచ్చింది. అనుకున్నాడు సోమయ్య. వెనకసీట్లో సాధారణ పంచకట్టు,

ముతకచొక్కా, పైన కండువా, సోమయ్యవాలకంచూస్తే, చాలా అల్పుడయిన వుద్యోగిలా వున్నాడు. అతన్నేనా, ఆహ్వానానికి మాచ్‌కండ్ అధికార్లు పంపవల్సింది? వెళ్ళగానే అడగాలి. ఇంకా నయం. భార్య స్నేహలత తనతో వొచ్చిందికాదు ఇదంతా చూసి, ఏమనుకున్నో! నలుగురైదుగురు బంట్రోతులు, రెండుకార్లు, పెద్దపెద్ద వుద్యోగులు, రైలు దిగగానే సిద్ధంగా వుంటారని వర్మ వూహించుకున్నాడు. కాసేపు కోపగించుకున్నాడు— ప్రమాదకరమైన మళుపులు. జీప్ ముందు ప్రాణం కోసం పరుగెడుతున్న కుందేలు, వింజామరలు వీస్తున్న చెట్లకొమ్మలు, గార్డ్ ఆఫ్ ఆనర్ యిచ్చి సాల్యూట్ చేసి నిలిచిపోయిన రాతిబండలు— వీటిని గమనించనేలేదు వర్మ.

మళుపులో సూర్యకిరణం, కత్తిలా పొడిచింది. చెట్ల ఆకులనుంచి జారుతున్న మంచుకణాలు ఇంద్రధనుస్సులా విరిగి వెయ్యి కత్తుల వెలుగుతో బద్ధకించిన చూపుని చీలుస్తున్నాయి. వర్మ కోపం దిగమింకున్నాడు. దేశానికి స్వాతంత్ర్యం వొచ్చింతర్వాత జరిగిన మార్పుకి అది చిహ్నం అనుకోకూడదు? వెనకటి, వొంగిసలాములు, జోహార్లు, బందోబస్తు, పటాటోపం తను ఆసించకూడదు. ప్రజలలో నూతన వికాసం, వ్యక్తిత్వం స్వతంత్ర జిజ్ఞాస ప్రబలినాయి.

కొండ దిగుతున్నారు. కింద ఆకుపచ్చచీర కొంగువిప్పి పరున్న లోయ—పచ్చజోడులోంచి మరింత పచ్చగా కనబడుతోంది. ఎండకి కొండలు విరిగిపడినట్లు, అదృశ్యమౌతున్నాయి. ముందుకు పడిపోకుండా గట్టిగా పట్టుకున్నాడు గుప్పున చెమటవాసన వేసింది డ్రైవరు స్నానం చేసినట్లు లేదు. కోటు విప్పాడు, టై వొదులుచేశాడు. జీపు నిలిపి, సోమయ్యనిముందుకు పంపి, తను వెనకసీట్లో కూర్చున్నాడు. ఎనభైమైళ్ళ ప్రయాణంతో వర్మ అలసి పొయ్యాడు.

జీప్‌కూడా అలసిపోయింది. కదలడం లేదు. ఏదో చెడింది. డ్రైవర్ రిపేరింగ్ సాగించాడు. అరకులోయలో యాత్రికుల బంగళా

యింకా ఆరు మైళ్ళుంది. మాచ్‌కండ్‌నుంచి ఏదేనా వేగన్ రావచ్చు. మరో పాసింజర్ బస్ తగలొచ్చు. కాసేపు ఆ చెట్టుక్రింద విశ్రాంతి తీసుకుందాం అన్నాడు సోమయ్య.

వర్మ ఫ్లాస్క్‌లో టీ కాస్త పోసుకు త్రాగాడు. సిగరెట్ ముట్టించాడు. చల్లగా గాలి వీస్తున్నా అతని వళ్ళంతా వేడెక్కింది. చుట్టూ చూశాడు—అన్నీ గుట్టలు, పొదలు, పెనవేసుకున్న చెట్లు, ఆ రాళ్ళమధ్య కింద, దూరంగా కొలను. బైనాకులర్స్ తీశాడు. అవును నీరే. ఎక్కడిదో? ఎక్కడి నుంచి పుడుతుందో ఎవ్వరికీ తెలీదు— ఆ విధముగా అక్కడక్కడ జలం వూరుతుంటుంది అదొక వింత అన్నాడు సోమయ్య. వర్మ కిందికి రాళ్ళల్లోకి దిగాడు. నీళ్ళు స్వచ్ఛంగా ఉన్నాయి. అడుగున యిసిక, నాచు కనిపిస్తున్నాయి. దోసిలితో తీసుకొని మొహం తుడుచుకున్నాడు. మళ్ళా ఆ పచ్చటి నీడలమధ్య జారుతున్న నీటిని చూశాడు. ఇంకా కింద, ఇరవై అడుగుల దిగువన, మరొక కొలను చుట్టూ రాతి బండలు, సూర్యరశ్మిని అల్లికపొద— నగ్నంగా స్నానం చేస్తున్న ఒక స్త్రీ బైనాకులర్స్‌తో కనిపించింది. తీక్షణంగా చూశాడు. నడుంకి కాస్తంత ఎర్రబట్ట ఉందేమో— బలంగా స్ఫుటంగా యవ్వనం తీరికగా తీర్చిదిద్దిన ఆమె అవయవాలు అతని అస్థిపంజరాన్ని కదిల్చాయి.

"ఆ నీళ్ళు మాత్రం త్రాగమోకండి" అని పైనుంచి సోమయ్య కేక వేశాడు. వర్మ ఎందుకో ఉలిక్కిపడి పైకి వచ్చేశాడు.

"నీళ్ళు మంచివి కావంటా రండి" అన్నాడు సోమయ్య. ఒక రాతిమీద దులుపుకొని, కారు సీటు తలకింద పెట్టుకుని వెన్ను వాల్చాడు వర్మ.

"ఈ ప్రాంతంలో మనుషులెవళ్ళా ఉండరా?"

"ఉండకేమండి—కోండజాతివాళ్ళు మందులాళ్ళు. అక్కడక్కడ మసలుతూనే ఉంటారు. కొందరేమో మాచ్‌కండ్ పోయి కూలిచేసుకుంటారండి."

"ఇక్కడేపీ ఇళ్ళు కనబడవేం?"

"వాళ్ళకి యిల్లెందుకండి— కొండ గుహల్లోనూ, చెట్లకిందా తిరుగుతూ ఉంటారండి" అన్నాడు సోమయ్య ఆవులింతని ఆపుకుంటూ.

"మరి భుక్తి?"

"ఏదో పండించుకుంటారండి. వేటాడి మాంసం, తేనె తీయడం, మూలికలు అమ్మడం— అల్లాగే గడపుకుంటారండి."

సోమయ్య ఆవులింతల్ని ఆపలేకపోతున్నాడు, తనూ జీప్‌లో కెళ్ళి కన్ను మూశాడు.

మళ్ళా బైనాక్యులర్స్‌తో కిందికి చూశాడు వర్మ. స్నానంచేస్తున్న స్త్రీ లేదు. నాలుగు మూలలా చూశాడు. ఎక్కడా కనబళ్లేదు. పాశ్చాత్య శిల్పకళలో తప్ప అతనెప్పుడూ అల్లాంటి శరీర సౌందర్యం చూడలేదు. మనవారి ఆచారాలు, బట్టకట్టు, అలవాట్లు, సహజ సౌందర్యాన్ని వికసించనీకండా చేస్తాయని వర్మ వూహ. పాశ్చాత్య స్త్రీల శరీరాలు కొంత మెరుగు. పొదల మధ్య, కాళ్ళు నీళ్ళలో మరుగుపడి పూర్తిగా కనబడని అవయవాలలో యిందాక తను చూచిన స్త్రీ. వీనస్‌డిమైలో శిల్పంలాగ వుంది. ఛాయ మామూలు నలుపే, మొహం సరిగ్గా కనపడలేదు. కాని ఆ బలమైన అవయవాలు, స్థిరపడిన కండరములు, యుగయుగాల రాపిడికి కూడా చెదరని రాతిచెక్కడానికి మల్లే, దేనికీ లెక్కచెయ్యని ఆ రొమ్ములు— యిసుకలో తలదూర్చి, సృష్టిసౌందర్యం భరించలేక ఏడవాలనిపించే ఆ మూర్తి, వర్మని ఒక సహజమైన పురుషుణ్ణిగా మార్చింది. ఏవేవో వింత భావాలు, విపరీతమైన పులకరింపు, అతను స్పృశించలేని సత్యానికిమల్లె వూహలో బంధించబడాల్సిందే!

సోమయ్య, డ్రైవరు అటుపోతున్న ఎడ్లబండిని నిలిపి, దానికి జీప్‌ని కట్టి, మళ్ళీ ప్రయాణం సాగించారు. బంగళాకి చూరుకునేప్పటికి ఒంటి గంటైంది. వారి కోసం మాచ్‌కండ్‌లో బైలుదేరిన వేగను అక్కడ నిలిచింది. ఇద్దరు వ్యక్తులు మందహాసం చేశారు. ఒకాయన ముందుకొచ్చి

నమస్కారం చేసి, ఒక చీటి యిచ్చాడు వర్మకి రెండో వ్యక్తి దూరంగా నిలబడే తలపంకించాడు అతడు నమస్కారం చెయ్యనందుకు వర్మ విసుక్కున్నాడు. చీటీ చదువుతున్నాడు. వేగను ఎందుకు సకాలానికి పంపలేక పొయ్యారో తెలిపి మాచ్‌కండ్ బంగళా మొన్నాడు కాని ఖాళీ అవదు గనక అంత వరకూ అరకులోయ బంగళాలో వుండవల్సిందని అధికారులు కోరుతూ వ్రాసి పంపిన ఉత్తరం అది. వర్మకి పూర్తిగా కోపమొచ్చేసింది. కాని ఎవరి మీద ఎల్లా ప్రకటించాలో అతనికింకా తెలీటం లేదు.

"నాకు మీ వేగను అక్కర్లేదు—రేపు ఉదయం స్టేషనుకెళ్ళి సరిగ్గా పదింటికి అమ్మగార్ని సామానులు తీసుకురండి— మీతో సోమయ్య కూడా వస్తాడు. ఇక్కడేమున్నా భోజనం దొరుకుతుందా ?" అన్నాడు వర్మ.

"కారియర్ తెచ్చామండి" అన్నాడు చీటితెచ్చిన వ్యక్తి తమ్మయ్య.

సామానులు, వర్మ బంగళాలో ప్రవేశించారు. దూరంగా వ్యవసాయ శాఖ వారి ఒకటి రెండు యిళ్ళు, టీ దుకాణం తప్ప మనిషి అలజడిలేదు. కోటు, జోళ్ళు విప్పి, వర్మ భోజనానికని బల్ల దగ్గర కొచ్చాడు. విప్పి, అన్నీ సిద్దంచేసి వుంచారు. కాని కారియర్‌లో అన్నం మాత్రం లేదు. వర్మ ఒళ్ళు మండిపోయింది. ఏమిటిదని గర్జించాడు.

"కోతులు ఎత్తుకెళ్ళినాయి కాబోసండి" అన్నాడు తమ్మయ్య చేతులు నలుపుకుంటూ.

"మీ ఏర్పాట్లు బాగున్నై. మాచ్‌కండ్‌లో పనులుసాగడం లేదంటే ఆశ్చర్యమేముంది! మీ బోటిగాళ్ళందరూ వూనుకున్నప్పుడు." ఆ వెటకారానికి దూరంగా గేటు దగ్గర నిలబడ్డ వ్యక్తి నవ్వాడు. అక్కడక్కడ చిరిగిన లాల్చీ, నాలుగు రోజులు కత్తి తగలని గడ్డం, ఖద్దరు పైజామా, చేతిలో రెండడుగుల పొడవుగల టెలిస్కోప్, దీనంగా నిశ్చలంగా చూసే కళ్ళు— అదీ అతని ఆకారం. నవ్వుకుంటూ వెళ్ళాడు ఆ వ్యక్తి. వర్మ టీ కోసం ప్లాస్కు బోర్లించాడు. బుట్టలో వున్న బ్రెడ్ తీసి

కొని, కొయ్యకుండానే తినడము సాగించాడు. మాసిన గడ్డం వ్యక్తి అర గంటలో ఓ కుర్రాడి నెత్తిన అరటి పళ్ళు, ఒక సోడాకాయలో నీళ్ళు, మరొక సోడాకాయలో టీ పెట్టించి తీసుకొచ్చాడు. ఇవన్నీ వర్మకి అంద జెయ్యమని తమ్మయ్యతో చెప్పి వెళ్ళిపోయాడు.

అందరూ తలోవైపుకూ వెళ్ళారు. సోడా కుర్రాడు గంగడు తప్ప. వాడు మండువాలో పడుకున్నాడు వర్మ పడుకొని లేచేటప్పటికి మూడు గంటలు దాటింది. గంగణ్ని లేపి నీళ్ళు తీసుకు రమ్మన్నాడు. మొహం కడుక్కుని కొత్త బట్టలు వేసుకుని గంగణ్ని వెనకాలసీటులో కూర్చోమని వర్మ జీప్ నడపడం సాగించాడు. టీ దుకాణంలో యిద్దరూ టీ త్రాగి ప్రయాణం సాగించారు.

"మాచ్‌కండ్ అటుగా దండి ఇటంకి. అది మీరెందాకా వొచ్చిందే నండి" అన్నాడు గంగడు.

"నాకు తెలుసులేరా"

నీ రుబికిన రాతిబండల దగ్గర కొచ్చారు పావుగంటలో.

జీపు ఆపుచేసి, వర్మ వాళ్ళ మధ్య నీళ్ళలోకి దిగి చూశాడు. ఎవ్వరూ లేరు. కొండ పైకి చూశాడు. ఒక కొమ్మను ఆనుకుని గడ్డం పెరిగి లాల్చి వేసుకున్న వ్యక్తి టెలిస్కోప్‌లోంచి చూస్తున్న దృశ్యం కనబడింది. బైనాక్యులర్స్ లోంచి జాగ్రత్తగా చూశాడు. ఆ వ్యక్తికి గడ్డం లేదు. క్షౌరం చేసుకున్నాడు కాబోలు ! అతనే సందేహం లేదు. తనొచ్చిన పనిమీదనే అతనూ వచ్చాడా ? అతనెవరు ?

రోడ్డుమీద కొచ్చాడు వర్మ.

"అదుగో ఆ రాయి మీద కూర్చున్న మని షెవర్రా ?" అనడి గాడు గంగణ్ని.

"ఆరు సచ్చితానందంగారండి— మేస్త్రీ కాబోలు; ఇక్కడే తిరుగు తూంటారండి, గొట్టంలోంచి చూస్తూ అడుగో తమ్మయ్య, ఆయనకి తెలుసుద్దండి" అని వారికేసి వస్తున్న వ్యక్తిని చూపించాడు. ఆ వచ్చిన

వ్యక్తి తనకు చీటి తెచ్చిన తమ్మయ్య. అతనొక మేస్త్రీ. నమస్కారం పెట్టాడు.

"మీకేమన్నా పండ్లు తెద్దామని బయలుదేరానండి ఇక్కడ మంచి సపోటా లున్నాయి, అనాస కూడా ఉందంటారండి" అని స్వగతంగా చెబుతున్నాడు.

"మిమ్మల్ని కుటుంబం సామానుతో గనక వస్తే యిక్కడ బంగళాలో యీ రాత్రి గడిపి, రేపు మాచ్‌కండ్ రమ్మన్నారండి— మీరొక్కరే గనకైతే యీ పూటే రమ్మన్నారండి, ఎక్కడో అక్కడ సర్దుకోవచ్చునని. వెడదామాండి."

"ఈ పూట ఇక్కడే ఉంటాను. రేపు అమ్మగారొచ్చిం తర్వాత అందరం కలిసే వెడదాం" అన్నాడు వర్మ. జీప్‌లో ఎక్కమని సంజ్ఞ చేశాడు. తమ్మయ్య ఎక్కాడు లోయలో బంగళాకేసి పోతున్నారు.

"నీతో యిందాక వచ్చిన మరో వ్యక్తి ఎవరు ?" అని అడిగాడు.

"సచ్చితానందమని మా గొప్ప తెలివైన మనిషండి. డిగ్రీ చదువు లేవంట, పై పన్లు చూస్తూ మేస్త్రీగానే బలపుట్‌డామ్‌కాడ వుంచారండి. మాఫ్‌లు గీస్తాడు, సర్వే చేస్తాడు ఏదో కొత్త కొత్తవి కనుక్కుని, బలే చురుకుగా పని సాగిస్తాడండి అక్కడ యింజనీర్లందరూ యీయన చేతే పనులు చేయించుకుంటారండి..."

"అది సరే— డిగ్రీ ఎందుకు లేదు ?"

"నాకు బాగా తెలవదండి. కాలేజీలో కొంతకాలం చదివాడంట. మరి, ఏం తిరకాసొచ్చిందో పరీక్ష కెడతానికి లేకుండా కాలేజీలోంచి పంపించి వేశారుటండి..." అన్నాడు తమ్మయ్య. ఈ మాట వినగానే, వర్మకి యింతవరకూ బాధిస్తున్న సందేహం తీరింది. సచ్చిదానందాన్ని కాలేజీలోంచి పంపించిన 'సంవత్సరమే అతను అక్కడ లెక్చరర్‌గా చేరాడు. వివరాలు జ్ఞాపకంలేవు. సచ్చిదానందం లేబరేటరీలోంచి రెండు

వేలు ఖరీదయిన టెలిస్కోపుని తీసికుని, పోయిందన్నాడన్న ఫిర్యాదు చేసి డబ్బు కట్టమన్నారు. అధికారులు నేరమూ ఒప్పుకోలేదు. డబ్బూ కట్టలేదు అందుచేత ఆతన్ని కాలేజీలోంచి పంపించివేశారు. తరవాత ఏమయ్యాడో ఎవరికీ తెలీదు అతనికి తల్లిదండ్రులు లేరు. మేనమామ అతని విషయం అడుగుతూ, ఎక్కడేనా కనిపిస్తాడేమో అని వెదుకుతూండేవాడు. ఇంట్లోంచి పరారీ అయి యీ అడవిలో అవతరించాడన్న మాట! ఆనాడు దొంగిలించిన టెలిస్కోపు అదే కాబోలు! ఈ విషయాలన్నీ తెలిస్తే అతని మేస్త్రీ ఉద్యోగం ఉంటుందా? కాని దాచకుండా అందరిలోనూ చెప్పేశాడు. చిత్రం! నేరస్థుడి గర్వం, అహంభావం అట్లాంటివి కాబోలు! తనని గుర్తుపట్టాడా? తల పంకించాడు కాని, నమస్కారం చెయ్యలేదు.

ఎంత అహం?

బంగళా దగ్గరకొచ్చాడు నాలుగైంది. సూర్యుడు దూరాన కొండ కిందికి దిగుతున్నాడు.

"ఇక్కడేం చేస్తున్నాడింతకీ?" అనడిగాడు వర్మ.

"అతను చేసేది ఒక రకం పనిగాదండి. అట్లా సైకిలు మీద తిరిగి ఏవో పరిశోధన చేస్తుంటాడండి. ఇసిక, రాళ్ళు, చెట్లు తవ్వడం, కొలవడం— ఏదో ఒకటి. ప్రస్తుతం వొంతిన పిచ్చిలో పడ్డాడండి" అన్నాడు తమ్మయ్య.

"అంటే?"

'అటుకేసి అయిదారుమైళ్ళు వెడితే అతను కడుతున్న వొంతిన కనిపిస్తుంది అక్కడ ఒక చిన్న నది వుందండి—పెద్ద కాలవ అనుకోండి. వర్షాలుపడితే బాగా నీరుంటుందండి. లేకపోతే లేదు. కొండల్లోంచి జలపాతాలుగా పడుకుంటూ, తిరుక్కుంటూ ప్రవహిస్తుందండి. ఆ నది వారిస్నావారికి సరిహద్దండి. అక్కడ వొంతిన పడేస్తే, అటుజనం 'యిటు, యిటు జనం అటు సుళువుగా వెళ్ళి, రాకపోకలు బలిసి, ఐకమత్యంగా

కూలిజనం ఎగబడతా రంటాడండి. ఈ బంతిన విషయం ఎవళ్ళకీ పట్ట దండి. తనే స్వయంగా వేస్తానని, చుట్టుపక్కల కొండజనాన్ని పోగుచేసి పెద్ద చెట్లు కొట్టించి, బంతిని మొదలు పెట్టాడండి...'

'పదండి చూద్దాం' అన్నాడు వర్మ. జీప్ ముందుకి నడుపుతూ. ఐదారుమైళ్ళ తర్వాత నది కనిపించింది. బంతిన యింకా ఎగువున గుట్టలు వెనక వుంది. అక్కడికి జీప్ వెళ్ళదు. నడిచి వెళ్ళాల్సిందే. మూడు పర్లాంగులు నడిచాడు. వర్మకి ఆయాసంగా వుంది ఆకలేస్తోంది; దిగువున నది కనిపిస్తోంది; కాసేపు విశ్రాంతి తీసుకుందామని కూర్చున్నాడు. రాత్రి భోజనం ఏర్పాటు చెయ్యడానికి తమ్మయ్య వెడతానని సెలవు తీసుకు వెళ్ళాడు. గంగణ్ణి, వెనక్కి బంగళా దగ్గర దుకాణానికెళ్ళి, టీ తీసుకు రమ్మని పంపించాడు.

వర్మ మరో పదడుగులు దిగింతర్వాత వంగి చూస్తే, నీళ్ళల్లో ఒక స్త్రీ స్నానం చేస్తున్న దృశ్యం చూశాడు. బైనాక్యులర్‌లోంచి చూశాడు. తాను మధ్యాహ్నం చూసిన స్త్రీయే. దగ్గరగా వుండడం మూలాన బాగా స్ఫుటంగా కనిపిస్తోంది. నడుంలోతు నీళ్ళు—కాసేపు యీది, మళ్ళా రాతి బండమీద కూర్చుంటోంది. చేతులకి ఎర్రగాజులు తప్ప, శరీరం మీద ఏ వస్తువూ లేదు. కిందికి దిగాడు. వొడ్డుకి చేరుకున్నాడు. ఆమె వెనుకభాగం కనిపించింది. నడుంకి ఎర్ర లంగా బిగించి వుంది. ఇంకేమీ లేదు. లండన్ ఆర్టుగేలరీలో చూసిన పోతవిగ్రహాలు స్మరణ కొచ్చాయి. వయస్సు పాతికేళ్ళ లోపు, పరిపూర్ణంగా వికాసం పొందిన యౌవనం, నిర్మలమైన చర్మం, ఆ వంపులు; వయ్యారం, హుందాతనం అతన్ని ముగ్ధుణ్ణి చేశాయి. అదొక రాతివిగ్రహం అవుతే, ఆ వక్షంపై తలపగల కొట్టుకోవా లనిపిస్తుంది. వెనక్కి తిరిగింది. భయంతో పదేపదే కళ్ళు చిట్లించింది. మూసుకున్నా తెరుచుకున్నట్లు కనబడే పెద్దకళ్ళు, సృష్టి స్పృశించని యౌవనం కళ్ళల్లో, పళ్ళవరసలో మెరుస్తోంది. గోధుమరంగు జుట్టు

... నుదుటిని బిగించి

చిక్కుపడి గుబురుగా లేచింది. రెండు చేతులతో రొమ్ము కప్పుకుని బండ మీద కూర్చుంది.

వర్మ మాట్లాడాడు ఆ అమ్మాయికి అర్థం కాలేదు. పేరడిగాడు. లోతుందా? అడుగున బురదా, యిసికా? చలేస్తోందా? సమాధానం లేదు. నవ్వుతోంది. ఏవో ధ్వనులు చేస్తోంది. చేతులు తిప్పుతోంది. నిండైన వక్షం, బలంతో పైకి నిట్టూర్చినప్పుడల్లా, లేచి పడుతోంది—చందమామ కోసం లేచిన సముద్రంలో కెరటానికి మల్లె. రెండుకొండలమధ్య లోయ లాంటిది. అక్కడ నుదుటిని ఆనించి కన్నుమూస్తే, శాంతి దొరుకుతుంది.

తెలుగు, ఇంగ్లీషు, హిందీ-అన్నీ యత్నించాడు. అర్థం కాలేదు. తను నీళ్లలోకి వెళ్ళి ఆతన్ని రమ్మని సంజ్ఞ చేసింది. అతను ఆమె కేసి తీక్షణంగా చూడలేకపోతున్నాడు. ఏ అవయవం చూడడం? నడుమా, మెడా, జుట్టా, అలలుగా చెదిరిన నీళ్ళల్లోంచి ప్రతిబింబించి కనబడీ కనబడనివక్షమా? నీటిలో సూర్యకాంతి మొహాన్ని వెలిగించి, కళ్ళన్నీ కలవర పెట్టిన నగ్న నీడనా? పెదవులు దగ్గరగా మూసుకున్నప్పుడు చెక్కిలిమీద మిగిలిపోయి, కళ్ళలో దాక్కుని రహస్యంగా పిలుస్తున్న చిరునవ్వునా?

రమ్మంటోంది. ఆధైర్యానికి వర్మ చకితుడయ్యాడు. అతనికీతరాదు నీళ్ళంటే భయం. అయినా, స్నానం చెయ్యాలనుంది. చొక్కా తీశాడు. బనీనుంది. తువ్వాలు లంగోటీలా కట్టి నీళ్ళలోకి దిగాడు. వేలుతో చూపించి నీ పేరేమిటన్నాడు. మూనా అంది మోనాయో, మూనాయో, మున్నాయో అతనికి తెలవలేదు. 'ము' 'న' రెండక్షరాలుగల ధ్వని ఆ పేరు. లినార్డో డవిన్సీ గీసిన మోనాలీసా చిత్రపటం జ్ఞాపకానికొచ్చింది. ఆ పటం, పారిస్‌లూవరీలో వుంది. అది 1504 లో గీయబడింది. ఆ పటాన్ని 'ఫ్రాన్సిస్కోడి గాయో 'కొండ' భార్య లీసా'ను చూసి వ్రాశాడు. వర్మ ఆ చిత్రం నకలుని ఇంగ్లండులో కొన్నాడు. ఈ దృశ్యం అట్లాంటిదే: వెనకాల రాళ్ళు కొండలు—యుగయుగాలుగా నిలిచిన కొండల-

ప్రాచీన బలం. స్థిరత్వం ఆమె శరీరానికి అమరత్వాన్ని అపాదించినట్లు— ఆమె ప్రకృతిలో ఒక సజీవ భాగం. చలనంలేని ఆ సౌందర్యాన్ని మనిషి దూరంగా ఆరాధించగలడుగాని తాకలేడు. స్వచ్ఛమైన కళతో పరిచయం పెరిగినకొద్దీ: యథార్థ సంఘటన కళారూపాన్ని పొంది, స్వప్నంలాగ, స్పృశించలేని దవుతుంది. కలిసి కెలికితే, కోటి తుంపరలుగా కదలి కృశించి, కుంగి, వార్ధక్యంలో, మృత్యువులో మిశితమయి, మరి కనబడదు. కాని శరీరం వున్నంతసేపూ తాకక తప్పదు. జీవితరంగంలో ఈ పెనుగు లాట తథ్యం యథార్థ సౌందర్యాన్ని చూసి కలగంటాడా? కలలో చూసిన సౌందర్యాన్ని యథార్థ జీవితంలో చూసి తనది చేసుకుంటాడా? జీవితంపై ప్రభావంలేని కళకి ప్రయోజనం లేదు ఆమె చెయ్యి పట్టుకుని రెండ డుగులు వేశాడు ఆమె దూరంగా లోయకి వెళ్ళింది. సంధ్యలో వెలిగిన నీళ్ళకాంతి, వదం మీద పడి, మృదువయిన చర్మంవెనుక రక్తాన్ని వెలిగించింది. అతను ముందుకు పడిపోయ్యాడు. చేతులు ఆమె మెడచుట్టూ పడ్డాయి. ముందుకు తోసేసింది. వెనక్కి పడ్డాడు. బండమీద కూర్చున్నాడు— ఆమెకేసి చూస్తూ. వెనక్కి తిరిగింది. వేళ్ళతో నీళ్ళు చిమ్ముతోంది. వొంగిన చెట్ల చిటారుకొమ్మల ఆకులు సంధ్యవెలుగులో ఎర్రగా మండుతూ, నీళ్ళల్లోపడ్డ నీడలు పచ్చగా, ఎర్రగా ఆమె శరీరాన్ని వెలిగిస్తున్నాయి. అదిమరపురాని సౌందర్యానుభవం. సంధ్యని, వెన్నెలని, కొండ శిఖరాన్ని చూసి అనందించినట్లు, చూసి పొందిన ఆనందంతో తృప్తి పడకూడదు? సౌందర్యం మానవుణ్ణి యోగిగా చేస్తుంది. కాని తనలో మానవత్వమే, మళ్ళా మనిషిగా మార్చి వేస్తుంది. ఏదో శక్తి, స్వప్నంలో మెదిలిన కోరిక శరీరంలో ప్రజ్వరిల్లి అతన్ని ప్రాచీన ప్రాణిగా ముందుకు నెట్టి, తపస్సునుండి కార్యానికి రగిల్చింది. కార్యం తపస్సు నాశనహేతువు, యౌవనం నశింపుకి, ప్రాణి చావుకి ఈ ప్రాకులాట, ఈ పులాటం, తనదిగా వుంచుకోవాలన్న ఈ వాంఛ కారణాలు కాబోలు! అనుకుంటూ ఆయాసం తీర్చుకుంటున్నాడు.

వర్మ నిలబడ లేక పోతున్నాడు, నీళ్ళల్లో కూర్చుని ఆమె వొళ్ళో పడిపోయ్యాడు చలిలో. అడవి కాలినట్లు, కొండ్రబద్దలై నిప్పు వ్యాపిం నట్లు ఆమె శరీరం అతని చేతుల్లో, బుగ్గలమీద కాలింది. శరీరం కరి నట్లు, ముద్దగా కాలినట్లు నరాలు దోవతెలీని రక్తంలో తన్నుకులాడ తున్నాయి. గడ్డం కింద చెయ్యిపెట్టి ఒక్కతోపుతోసి ఒడ్డుకి వెళ్ళింది మూనా పొద వెనక వుంచిన తెల్లగుడ్డ తెచ్చి, ముహం తుడుచుకుని కప్పు కుంది. తడికి రొమ్ము మీద వస్త్రం బిగిసింది. కూర్చుని లంగా నీళ్ళు పిండుతోంది. అతనూ వచ్చేశాడు. బనీను ఆరబెట్టుకుంటున్నాడు. ఒక్క సారి ఆకాశం నల్లమేఘాలతో చీకటైంది. చివరి సూర్యకిరణాలు విరిగిన కత్తులలా మేఘాల వెనక అదృశ్యమయినాయి. దట్టంగా నలుపుని పూరించు కుంటూ, శిఖరాల్ని తన్నుకుంటూ, మేఘాలు విజృంభించి ఆకసమంతా వ్యాపిస్తున్నాయి.

మేఘాలకేసి చూపించింది మూనా. ఇద్దరూ చరచరా నడిచి పోతు న్నారు. వెనక మేఘాలు, సుడిగాలి. వూడిన ఆకులు, విరిగిన కొమ్మలు, తాకిడికి జారుతున్న పిల్లరాళ్ళ ప్రవాహం, అడివి కీటకాల కోలాహలం, మూనా శరీరంలోని వింతవాసన సుడిగుండంలా అతన్ని ముంచి వేస్తు న్నాయి. నడవలేక పోతున్నాడు. అతని చెయ్యి పుచ్చుకుని, పైకి లాక్కుపోతోంది. మూడు పెద్దరాళ్ళమధ్య ఒక గుహలోకి చేరుకున్నారు. వర్మ ఆయాసం తీర్చుకుంటున్నాడు. కిందకి చూశాడు. నదీ ప్రవాహం కనబడింది. కాళ్ళు తేలిపోతున్నాయి. అతనికి భయం సాక్షాత్కరించి నట్లుగా వుంది, పాపం చేసినవాళ్ళు ఎత్తునుండి క్రిందకి చూడలేరని ఏదో మానసిక శాస్త్ర పుస్తకంలో చదివాడు. కిందకి చూడలేని భయం అతన్ని అల్పుణ్ణి చేసింది. గాలికి పడిపోకుండా ఉండేందు కన్నట్లు ఆమె మెడ గట్టిగా పట్టుకున్నాడు. అతని నెత్తిమీద వున్న తేనెపట్టులో వేళ్ళు పెట్టింది మూనా. కంతలలో కెలికి రాణీ ఈగను లాగింది. మిగతా తేనెటీగలన్నీ జుయ్యిమంటూ సుడిగాలిలా బయటపడి అతన్ని ఆవరించి, కవ్వించి కుట్టే

సున్నాయి. వర్మ పరుగులు సాగించాడు. అతన్ని పొగాలా చుట్టాయి తేనెటీగలు. మూనా నవ్వుతూ వెనకాల వస్తోంది అతని జేబులోంచి అగ్గిపెట్టె తీసింది చిదుగులతో మంట చేసింది. పొగని తన నోట్లోకి తీసుకుని వాటిమీద వూదింది. వేళ్ళల్లో పట్టిన రాణి ఈగను వాటిముందు ప్రదర్శించింది దూరంగా తీసుకెళ్ళికంతలో రాణి ఈగను దాచింది, మిగతా ఈగలన్నీ వర్మని విడిచి, దానిచుట్టూ కంతల్లోకి పోయాయి.

మూనా తొందరగా నడవమని సంజ్ఞ చేసింది. ఏదో పాట మొదలెట్టింది. ఆ పాట వికృతంగా, భయంకరంగా వినిపించింది. ప్రకృతిలో ప్రాణి చనిపోయినప్పుడు, ప్రకృతంతా ఏడ్చినట్లు ధ్వనించింది జీపు కనబడటంలేదు. అతనికి దోవ తెలీడంలేదు. ఏదో తోవని ఎక్కడికో అడవిలోకి వచ్చేశారు. అన్నీ పెద్దపెద్ద రాళ్ళు, జుట్టు విరబోసుకుని, దయ్యాలకి మల్లే నల్లమానుచెట్టు గాలిలో దగ్గరగా జరిగి భేతాళ నృత్యం సాగించాయి. ఆకాశంలో పిడుగులు ప్రతిధ్వనిస్తున్నాయి. రాళ్ళు బ్రద్దలయినట్లు, శిఖరాలు కూలినట్లు మెరుపులు ఒక్కసారిగా దట్టమైన చీకటిని చీలుస్తున్నాయి. ప్రకృతి గాయపడి, రక్తం కాలవలుగా ప్రవహిస్తున్నట్లు—మెరుపులు, వురుములు వాళ్ళని తరుముతున్నాయి. ఇంక అతను నడవలేడు. మరో గుహ. మరో మెరుపు వురుము—అక్కడే వాలిపోయ్యాడు, ఆమె భుజంమీద తెల్లగుడ్డ తీసి అతని తలని కప్పింది.

క్షణంలో వర్షం ప్రారంభమైంది. రాతిబండల మధ్య వాళ్ళున్న స్థలం కాస్తంత పొడిగా వుంది బీటలలోంచి వర్షం ధారలా పడుతోంది—దిక్కు తెలీకుండా ఆకాశంలో నిర్మాణమైన ముళ్ళ కర్మాగారంలోంచి పడినట్లు నలుదిక్కులా దుమ్ములేపుతోంది. అతని తువ్వాలు, ఆమె పైబట్ట రెండు వైపులా బీటలలో బిగించి కట్టింది. అతని చేతులు, కాళ్ళు అరచేతులతో వేడికోసం రాస్తోంది. వర్షం లోపలికొచ్చి పడుతోంది. ఆమె మూలకి జరుగుతోంది. అతను ఆమెకేసి జరుగుతున్నాడు. అతని తల ఆమె

వొడిలో పడి, చేతులతో ఆమె మెడని పెనవేసుకొని దగ్గరగా వేడిని కాంక్షిస్తూ, యింకా దగ్గరగా వస్తున్నాడు. ఆమె మోకాళ్ళమీద కూర్చొని గోడని ఆనింది. అతను గోడకు అదిమి, పైకి ఎగబాకుతున్నాడు. వేళ్ళు ఆమె పెదవులను వెదుకుతున్నాయి ఒక చెయ్యి అతని గొంతుపైని వేసి, రెండో చేతితో గోడని అనుకొని ఒక్కసారి పైకిలేచి నిలబడింది మూనా. అతని తల తటాలున కింద రాతిమీద పడింది. 'అమ్మో' అన్నాడు. చిన్న గాయం తగిలింది, రక్తం చుక్కగా కారి వర్షం నీటిని ఎర్రగా మార్చింది.

వర్షం నిలిచింది. అతని తలకింద గుడ్డలు పెట్టింది. గాయాన్ని కడిగింది. లేచి బయటకు వెళ్ళింది. పది నిమిషాల్లో వర్మ బయటకు వచ్చాడు. గాయం తడిమి చూసుకున్నాడు. అంతా కారుచీకటి జేబులో అగ్గిపెట్టె తడిసి వెలగడంలేదు. సిగరెట్ కాల్చాలని వుంది—అవి తడిసి విడిపొయ్యాయి. దోవ తెలీడంలేదు. ఎటో పోతున్నాడు మూనా ఏవో కేకలు వేసుకుంటూ వచ్చింది. చెయ్యి పట్టుకుని నడిపించుకుంటూ తీసుకెడుతోంది అక్కడంతా చదునుగా వుంది ఒక బండ మీద కూర్చొని, అతని తల తొడమీద ఆనించి, తెచ్చిన ఆకులు పిండి రసం గాయానికి రాసి, ఆకులు పైనవుంచి గుడ్డ చించి కట్టుకట్టింది.

జీపు నిలిచినచోటు దగ్గరలోనే వుంది. గంగడు కేకలేసుకుంటూ వచ్చాడు. ఇద్దరూ అతన్ని జీపులోకి జేరవేశారు. అతను డ్రైవ్ చేసే స్థితిలో లేడు. గంగడు తడిసి, చలికి వొణికిపోతున్నాడు. మూనా పావు గంటలో ముగ్గురు మనుషుల్ని తీసుకొచ్చింది వారు జీపు లాగుతూ, తోసుకుంటూ వెడుతున్నారు. ఆమె తన గుడిసెకి వెళ్ళింది.

జీపు బంగళా చేరేప్పటికి రాత్రి పదకొండయింది. వర్మ అలాగే మంచంమీద వాలిపొయ్యాడు. గంగడు కాళ్ళూ, అవీ పడుతూ సపర్యలు చేస్తున్నాడు. వర్మ కళ్ళు తెరిచి, లేచి కూర్చున్నాడు. బాగ్‌లోంచి సిగరెట్ పాకెట్ విప్పాడు. సోమయ్య, తమ్మయ్య వాగన్‌లో విశాఖపట్నం

వెళ్ళిపొయ్యారుట వెళ్ళేముందు భోజనం, వడ్డనసామగ్రి అన్నీ సిద్ధంచేసి వెళ్ళారు.

వర్మ ఆకలి తీర్చుకున్నాడు.

'ఎవర్రా ఆ పిల ?' అని అడిగాడు గంగణ్ణి. నిద్రమత్తులో ఉలిక్కిపడి లేచి కళ్ళు నులుముకున్నాడు గంగడు.

"నువ్వెరుగుదువా?" అని మళ్ళీ ప్రశ్నించాడు.

"ఎరక్కేమండి—కొండజాతోళ్ళు. తండ్రి లేడు. అవ్వుంది గుడిసి కాడ. తనేమో ఇన్నాళ్ళూ తేనెతీసి అమ్ముతుండేది."

"ఇన్నాళ్ళూ అంటె ?"

'ఇప్పు డింక సచ్చిదానందంగా రున్నారండి.' అని మెల్లగా అన్నాడు.

'ఉండటం అంటే?'

'ఆయన ఆమె ఎప్పుడూ తిరుగుతుంటారండి – నెలకు పది రోజుల మకాం ఆమె గుడిసెలోనే.'

'వాళ్ళ భాషేమిటి?'

'ఒరియా కాబోలునండి, కొండజాతోళ్ళ భాష మన కర్థం కాదండి.'

'మరి సచ్చిదానందాని కర్థమవుతుందా?

'ఏమో నండి.'

వర్మ ఆలోచనలు కొత్త తోవతీశాయి వాళ్ళిద్దర్నీ ఆ చల్లటి చెట్ల నీడల్లో. సంధ్య వెలుగుల్లో పచ్చగడ్డిలో వెన్నెలకింద వూహించి బాధపడ టంలో వొక ఆనందం పొందాడు. హెన్రీమూర్, రోడిన్, ఎప్‌స్టీన్, రాయ్‌చౌదరి శిల్పాలని స్ఫురింపజేసే మూనా శరీరం. ఆ వింతగడ్డం, చిరిగిన లాల్చీ, దిగులుతో మూసుగునే నేత్రాలతో సచ్చితానందం పొందిన అనుభవం, అతనిలో కొంత ప్రవేశించి నట్లయింది. వర్మ మనస్సు వుద్రేకాలు ఉప్పొంగి, నీరసించాయి; కాని శరీరం వాంఛతో విశృంఖిస్తోంది. దిండ్లకింద చేతులు, తల దాచుకున్నాడు.

మరునాడు వర్మ నిద్రనుండి లేచేటప్పటికి ఏడు దాటింది. మండవాలో కొచ్చి చూశాడు దూరాన మంచులో మసగగా మెరిసే పర్వతశిఖరాలు, విషాద కన్యలు ఆరేసిన ఆకుపచ్చ చీరలా విశాలమైన బయళ్ళు చుట్టూ పల్చటి ముసుగులా ఆవరించిన మంచు. మంచు తుంపరలను, ఇంద్ర ధనస్సులుగా చీల్చిన సూర్యకిరణాలు, పరమాత్మగిసీ, ప్రేమ్‌తో సహా అమర్చి ఆకాశంలో తగిల్చిన తైల చిత్రంలా వుంది ఆ దృశ్యం.

క్షవరం, స్నానం, కాఫీ ముగించి వర్మ ఒంటిగా జీప్‌లో నదివైపు బైలుదేరాడు. తొమ్మిదైంది నదికి చేరుకునేటప్పటికి. రాత్రి వర్షానికి కాబోలు, నీరు వడిగా ప్రవహిస్తోంది. గట్లని కవ్విస్తూ సుడిగుండంలో నాట్యంచేస్తూ, గట్లమీద పచ్చిక, రాళ్ళు పూల చీరలా వున్నాయి. జీప్ నిలిపి రెండు ఫర్లాంగులు నడిచాడు. వంతెన కనిపించింది. ఇంకా పూర్తి కాలేదు. మరో నాలుగైదడుగులు మినహా వుంది. అవతలి ఒడ్డుకు, అడ్డంగా రెండు మూడు దూలాలు పెద్దతాళ్ళతో కట్టబడి, మధ్యమధ్య పెద్ద కర్రలు నాటి, వాటిమీద అడ్డంగా మరికొన్ని కర్రలు అమర్చబడి వున్నాయి. గట్లమీద బండలు, కొంచెం యిసక, దూలాలు కర్ర గునపాలు, తాళ్ళు వున్నాయి.

వర్మ ఆగిపోయాడు. రాతి బండలమీద నీడలో, మూనాబుజాలపై తల ఆనించి సచ్చిదానందం పడుకున్నాడు. ఆమె శరీరంలోని తీక్షణ శక్తి కొంత విడి తన దగ్గరకొచ్చినట్లయింది. క్రితం సాయంత్రం, ఆమెచేష్టలు జ్ఞప్తికొచ్చాయి. అతని చర్యలను ప్రబలంగా నిరసించింది. ఎందుకు? అది కవ్వించడమా? వేటకి రగల్చడమా? డబ్బాశా? సచ్చిదానందం ప్రేమతో తృప్తిపడిన పాతివ్రత్య ప్రకర్షా? కొండజాతి స్త్రీకి నీతి వుంటుందా? అది అంతా నటన. రుజువు చేసుకోడానికి నిశ్చయించుకొని బంగళాకు వచ్చేశాడు వర్మ.

పదకొండింటికి ఒక ఉత్తరం వ్రాసి సచ్చితానందాని కిమ్మని గంగణ్ణి పంపించాడు.

తనకి సర్వే నిమిత్తం కొన్ని పరికరాలు, పనిముట్లు కావాలి కాబట్టి, అతను వెంటనే మాచ్‌కండ్ వెళ్ళి వాటిని తీసుకు రావాలని ఆజ్ఞాపిస్తూ వ్రాసిన ఉత్తరానికి సచ్చితానందం జవాబు మధ్యాహ్నం రెండింటికి పంపించాడు. తను మాచ్‌కండ్ అధికారుల ఉత్తర్వు ప్రకారం, నది ఎగువన కొన్ని కొలతలు పరిశోధనలూ జరపడానికి వెడుతున్నానని, మళ్ళా రాత్రికి కాని తిరిగి రాలేననీ, అంచేత ఆ పని తాను చెయ్యలేనందుకు క్షమించమనీ, అతను పంపిన జాబులో వుంది.

వర్మకి కోపం దిగమింగినకొద్దీ తీవ్రమైపోతోంది. అతని విషయం మాచ్‌కండ్ అధికారులతో చెప్పెయ్యడానికి నిశ్చయించుకున్నాడు. ఆ వంతెన పూర్తికావడానికి వీలులేదు. అది గట్టి వంతెన కాదు; పది మంది నడిస్తే కూలిపోతుంది. దానివల్ల ప్రాణ నష్టం కలుగుతుంది. దాన్ని పడగొట్టాలి...ఏవేవో భయంకరమైన ఆలోచనలు. కాని నిజంగా అవి ఆలోచనలు కావని అతనికి తెలుసు. ఆలోచన నుండి ఇంద్రియాలు పారిపోతూ పడుతున్న తికమకలవి. ఊహ ఆలోచన లేకుండా ఒక్క శరీరం వికసించి, వ్యాపించి, స్థాయిపడటం ఎంత గొప్ప అనుభవం! అదే సమాధి, అదే నిర్వాణం, తను తన నాగరికత కృత్రిమం. ఈ దుస్తులు, వేషం, యీ భాష, భావాలు, ఆచారాలు, నియమాలు—అన్నీ అసహజం. సహజమైన జీవితంకోసం ఎందరో యోగిపుంగవులు సంఘాన్ని త్యజించారు.

కవులు ప్రకృతిలో ఏకాంతాన్ని కామించారు. వర్డ్స్‌వర్త్, షెల్లీ, తోరియో, టాల్‌స్టాయ్, విట్‌మన్, వేమన్న అలా ఏకాంతంలో సజీవులయినవారే! దాన్ని వెదుకుతూ లారెన్సు ఎన్నో దేశాలు తిరిగాడు. చలంగారి హంపీకన్యల అన్వేషణ. చిత్రకారులు వాన్‌గో, గాగిన్‌ల లంకా ప్రవాసం—యివన్నీ ఆలోచననుండి పారిపోవడానికి చేసిన ప్రయత్నాల ఫలితాలే!

సచ్చితానందం ఒకప్పుడు దొంగతనం చేశాడు; సంఘం నుండి పారిపోయ్యాడు.

ఈ అడవి ప్రదేశంలో దొంగెవరు? దొరెవరు ? నిజాన్ని కొలిచే విలువలు లేవు. ఆదర్శానికి వయస్సులేదు. నియమాలు, ఆచారాలు, పాప పుణ్యాలు రాళ్ళుగా, చెట్లుగా, నదులుగా చిరస్థాయిగా మారిపోయ్యాయి. వాటికి వయస్సులేదు; పరిణామం లేదు. అందులో ఒకడైపోయ్యాడు. సచ్చితానందం మూనాతో కలిసి నగ్నంగా ఏడమ్ ఈవ్‌లకిమల్లె ఫలాలు, ఆకులు తింటూ, తేనె త్రాగుతూ, నదితో ఆడుకుంటూ చల్లటి నీడలమధ్య గడ్డిలో ఆమె గుండెపై చెవిని ఆనించి, విశ్వం పరిభ్రమిస్తున్న నాదాన్ని, లయని వింటూ, ఆలోచనని ఆమె మెడలో పాతేసి, ఊహని ఆమె నడుం చుట్టూ తన చేతులతో కట్టేసి ఋతువులతో మారుతున్న తృష్ణని ఆమె కనురెప్పల వెనక ముద్దులతో మూతపడేసి, ఆనందంతో భాషని వెదుకుతూ బయటపడిన నాలుకని ఆమె అధరం వెనక హత్యచేసి, నిశ్శబ్దంగా కాలాన్ని కామంతో బంధించి, వారి ఉనికే లోకానికి తెలీకుండా అనంతములో లీనమైన ఆ వ్యక్తుల జీవితం వర్మకు కావాలి కానీ సాహసం లేదు; ఆ త్యాగం చెయ్యలేడు.

సంఘాన్ని విడిచిపెట్టి ఏకాంతంలోకి పారిపోయినవారు నిజంగా అక్కడ ఆనందంపొంది తృప్తిపడతారని విశ్వసించడం కష్టం. మరో పదిమంది నగ్నదంపతులు అరకులోయలో నివాసం ఏర్పరుచుకుంటే, మళ్ళా అదొక చిన్న సమాజంగా తయారవుతుంది. అక్కడ స్పర్ధలు, అసూయలు, ద్వేషాలు, పగలు, రాజకీయాలు అదొక తాత్కాలికానుభవం కాని జీవితపరమావధి కాకూడదు. వీళ్ళందరూ ధైర్యం, త్యాగం అనుకుంటున్నది నిజానికి పిరికితనమూ, అసహాయతానూ.

తనకా ధైర్యం లేదన్న చైతన్యం వర్మని కార్యానికి పురిగొల్పింది. రెండయింది. స్నేహలత సామానులు సాయంత్రం ఐదు, ఆరు గంటలకి కాని రావు. వచ్చినా రాత్రి యిక్కడేవుండి, మర్నాడు వెళ్ళడానికి నిశ్చయించుకున్నాడు. భార్యని తనతోటే తీసుకురానందుకు తన్నుతాను అభినందించుకున్నాడు. స్నేహలత మూర్తి ఊహలో మెదులుతోంది.

ఆమె సన్నంగా, నాజూకుగా, లతలా వుండి, తనని అల్లుకుంది. స్త్రీ అంటే 'ఒక ఎముక; పిడికెడు జుట్టు; గడ్డిపీలిక'... అని బర్న్స్ కవి వర్ణన జ్ఞాపకానికొచ్చి నవ్వుకున్నాడు. అతని అరచేతికింద గట్టిగా తగిలిన ఆమె భుజాల ఎముకలు స్మరణకొచ్చాయి.

గ్రహణంనాడు ఆమెతో సముద్రస్నానానికి వెళ్ళిన ఘట్టం అతను మరిచిపోడు. నీళ్ళలోకి దిగగానే ఆ పల్చటి ఆకుపచ్చ చీర ఆమె తడిసిన శరీరాన్ని అంటించేసి, అల్పమైన అవయవాల్ని ప్రదర్శించింది. నీటికి లుంగ చుట్టుకుని, జుట్టంతా పిడికిడిలో ఇమిడేట్లుగా వుంది. నీటి బిందువులు భుజాల ఎముకవల్ల ఏర్పడిన ఒంపులో నిలిచిపోయాయి. జూలు కత్తిరించిన గుర్రంలా, రెక్కలూడిన పక్షిలా, ఎండిన కాలువలా... ఎల్లాగో అయిపోయింది. నడుంలోతు నీళ్ళు— పెద్ద కెరటం అతన్ని లోపలికి గెంటింది. చెయ్యి పైకెత్తి పట్టుకోమని సంజ్ఞలు చేస్తున్నాడు. ఆమె గమనించలేదు. తను యిసకలోకి వెళ్ళింది. కూసం విడిచిన పాములా. మరో కెరటం ముందుకు తోసింది. తనూ బైట పడ్డాడు. చీకట్లో అర్థరాత్రి 'షిఫ్ట్ ఎవెన్యూ' పరిమళంలో, వారు చేసుకున్న ప్రేమ ప్రమాణాల విలువ ఎంతటిదో అతనికి తెలిసొచ్చింది. అతనికి నీళ్ళంటే ఎంతభయమో, ఆమెతో నిజం చెప్పడం కూడా అంత భయం. ఆ రాత్రి కూడా సిగరెట్ పొగవొదుల్తూ, మళ్ళా ప్రమాణాలు. తెచ్చిపెట్టుకున్న ఉద్రేకంలోని పల్చటి కన్నీరు—అంతా అందమైన భ్రమ! మూడైంది. అప్రయత్నంగా జీప్ వద్దకు నడిచివెళ్ళాడు. లోపలికి ఎక్కాడు. అతని ఊహలో వెన్నెల నక్షత్రాలు కదుల్తున్నాయి—నక్షత్రాలకేసి టెలిస్కోపులోంచి చూస్తున్న సచ్చితానందం సాటర్న్ గ్రహం చుట్టూవున్న 'రింగ్స్' ఆ టెలిస్కోపులో కనిపిస్తాయి. దిగ్భ్రమగొల్పే ఆ వింత దృశ్యాన్ని 'మూనా'ని చూడమంటాడు. జ్యూపిటర్ గ్రహం చుట్టూ తిరిగే చిన్న గ్రహాల నీడలు అందులోంచి కనిపిస్తాయి. విశ్వం నీలి పొత్తిళ్ళలో దాచుకున్న వింతలన్నిటినీ చూస్తాడతను. చూసి సాధించే

దేమిటి ? వొంతెన కట్టడానికీ, ఖగోళశాస్త్రానికీ ఏ సంబంధమూలేదు. కాని ఎందుకు అట్లా చూడటం ? చెట్టు కొమ్మమీద కూర్చుని, సంధ్యావేళ పశ్చిమ ఆకాశంకేసి చూస్తూ కూర్చున్న సచ్చితానందం, అతని భుజం మీద తల ఆనించి నగ్నంగా కూర్చుని వీనస్ చూస్తున్న 'మూనా' అరకు లోయలో వొకదానిచుట్టూ వొకటి తిరుగుతూవుండే గోళాలు...'టెలిస్కోపిక్ బైనరీస్'... టెలిస్కోప్‌లోంచి తప్ప కనుపించవు. అతని ఊహ టెలిస్కోప్‌లా ఆ దృశ్యాల రహస్యాన్ని బైటపెడుతోంది. పాతపత్రికలో ఆ నెలకో ఆకాశం తీరును   పటాలు, వ్యాసం చూశాడు. అతనికేమీ బోధపడలేదు. వీనస్ పశ్చిమ ఆకాశంలో, సూర్యాస్తమయం అవగానే ఎక్కువ కాంతివంతంగా మెరిసి, అరగంటలో మాయమవుతుందట.

జీప్ నడుస్తోంది. అత నెక్కడికి వెడుతున్నాడు ? జీప్‌లో ఆకాశంలోకి ఎగిరి, కొన్ని కోట్ల సంవత్సరాలు అనంతంలో తిరిగితే చివరికి యిదే స్థానానికి చేరుకుంటాడు. విశ్వం అనంతం కాదుట. దానికి పరిమితి ఉందట. స్థలం—తనవైపుకే వొంకర తిరిగి ఉందట— తను ఎక్కడికీ వెళ్ళలేడు. తిరిగి యిక్కడికే రావాలి!

ఎక్కడి కొచ్చాడు తను ?

వొంతిన సమీపంలో కొచ్చాడు. జీప్ నిల్చి పోయింది. దిగువున లోయలో నది వడిగా ప్రవహిస్తోంది. నీటివడికి వొంతెన తెగలేదు. ఆ వొంతిన ప్రయోజనం ఏమిటి ? ఎవరి అవసరాలకు వారు తలోవొంతిన స్వయంగా వేసుకుంటే ప్రభుత్వం ఎందుకు ? పథకాలెందుకు ? 'మూనా' ఒరియాపిల్ల— ఆ వంతెన వేస్తే, ఒరిస్సా ప్రాంతం పనివాళ్ళంతా ఇటొచ్చి పనులు సంపాదించడంతప్ప వేరే ప్రయోజనం ఏముంది ? దానివల్ల నష్టం కూడా వుంది. ఇటువారు అటూ, అటువారు యిటూ వెళ్ళి వలస లేర్పరుచుకుంటారు. దానితో తగాదాలు బైలుదేరుతాయి. అంతేకాదు ఒక్కసారిగా దానిమీద వో యాభైమంది నడిచారో— అది కూలి అంతా నీటి పాలవుతారు. ప్రాణనష్టం కలుగుతుంది.

వొంతెన చేరువలో, కొండమీదకి ఎక్కేశాడు వర్మ.

కాస్త దూరంలో మరో ఎత్తుకొండ ఉంది. దాని శిఖరానికి తిన్నగా దిగువున వొంతెన ఉంది. అతని కొక భావం స్ఫురించింది గబగబ ఆ కొండమీదకి వెళ్ళాడు. నాలుగ్గెంది. నలువైపులా చూశాడు. ఎవ్వరూ జనం లేరు. కొండమీద పెద్ద పెద్ద బండలు వొరిగి కదిపితే జారే కోణాలమీద నిలబడి ఉన్నాయి. ఏడెనిమిది పెద్దవి, చిన్నవి కనిపించాయి. ఒకదాన్ని చూశాడు. చాలా పెద్దది. అది కదల్లేదు. దాని ముందుగా కొంచెం ఎత్తున నాలుగైదు చిన్న బండలున్నాయి.

ఇంగ్లీషు సినిమాలలో దృశ్యాలు జ్ఞప్తికొచ్చాయి. నాజూకు, నాగరికత—సహజమైన శక్తుల్ని 'కసిని', ఉద్రేకాన్ని మరుగు పరుస్తున్నాయి. కాని ఆ ప్రచండ శక్తులు ఎప్పుడో వొకప్పుడు బైటపడక మానవు. అసలందుకే యుద్ధాలు. ప్రజలలో దాగిన 'తృష్ణ', 'కసి', 'పగ', 'పోటీ పడటం'—మొదలైనవి అది మానవుల ఉద్రేకాలు బైటపడేటందుకే, కుస్తీ పట్లు, బాక్సింగ్' మొదలైన వినోదాలు పాశ్చాత్య దేశాలలో ప్రబలాయి. టార్జాన్ చిత్రాలంటే అందుకే ప్రేక్షకుల కంత మోజు. 'హెమింగ్ వే' ఈ రకం తన్నుకునే, గుద్దుకునే కథలు వ్రాశాడు— ఆ రచనలు ఉత్తమ సాహిత్యం అంటున్నారు. లారెన్స్ నవలలో నాయికా నాయకులు తిట్టుకుంటారు. తన్నుకుంటారు. హింసించుకుంటారు. రక్తంతో వినోదిస్తారు, లారెన్స్‌ను సారస్వత గురువుగా పూజిస్తున్నారు. మన దేశంలో వీటికి స్థానం లేదు— ఇక్కడంతా శాంతి, మృదుత్వం, దయ, క్షమ, ఔదార్యము, భక్తి, పాతివ్రత్యం, త్యాగం మొదలైన విలువలు, యీ ప్రాచీన శక్తుల భేతాళనృత్యానికి తయారుచేసిన వేదిక కూలిపోకుండా వుంటుందా?

చిన్న బండలని బలం అంతా ఉపయోగించి వర్మ వరసగా తోసేశాడు. అవి వెళ్ళి ఆ పెద్ద బండలు మూడింటిని కదిపాయి. అన్నీ కలిసి కిందికి నదిలోకి శబ్దం చేస్తూ పడ్డాయి. రెండు మాత్రం వంతెనమొగలో పడి నాలుగైదు గజాలు మేర వంతెన కర్రలని కూల్చివేశాయి. ప్రకృతి

హృదయం పగిలినట్లు పెద్ద శబ్దం. మరుక్షణం ప్రకృతి ఆశ్చర్యంతో ఊపిరి బిగబట్టినట్లు నిశ్శబ్దం

ఆ నిశ్శబ్దాన్ని చీల్చుకుని ఒక స్త్రీ కంఠం వినబడింది. మూనా పాడుతున్న వికృతమైన విషాద కంఠం అంది ముచ్చెమట్లు పోసేశాయి. అగ్గిపుల్లని నోట్లో పెట్టుకొని, సిగరెట్టుని అగ్గిపుల్లగా రాస్తున్నాడు ! ఆ కంఠం వల్లకాటిలో వేసిన కేక ప్రతిధ్వనిలా ధ్వనించింది. తనని రమ్మంటోంది వెడుతున్నాడు ! కిందికి యింకా కిందికి.

ఆ కంఠంవైపు దిగుతున్నాడు. పాట దగ్గర కొచ్చింది. ఎదురుగా మూనా. గడ్డిపూలు రెండు చేతులకూ గాజులుగా అమర్చింది. ఎర్రపూలు చిక్కు జుట్టులో బిగించింది. ఎర్రటి పరికిణీ నిండా చిరుగులు అతుకులు నవ్వింది.

వర్మ సిగరెట్ పైకి తీశాడు. నీళ్ళలో కాళ్ళు పెట్టి ఒడ్డున కూర్చుంది. ఏదో అంటోంది నీళ్ళలోకి రమ్మనా ? నీళ్ళు బురదగా, వడిగా వున్నాయి. అతను దిగదల్చుకోలేదు. సిగరెట్టు ముట్టించాడు. అతను వదిలిన పొగను తను ఊదుతూ పీలుస్తోంది. పర్సులోంచి పదిరూపాయల నోటు తీశాడు. ఆమె కళ్లు సంతోషంతో మెరిశాయి. దగ్గరగా చూడ్డానికి వంగింది. భుజం మీది గుడ్డ జారినప్పుడు సంధ్య వెలుగులో రొమ్ముల నీడలు గుండ్రంగా రాతిబండ మీద పడుతున్నాయి. రెండు చేతులూ ఆమె భుజాన వుంచాడు. క్రిందికి జారుతున్న అతని వేళ్ళని తొలగించి తన చేతులతో బిగించి అతన్ని లేవతీసింది. నోటు తీసుకుని పరికిణీలో మడిచింది.

వర్మకి ధైర్యం పెరిగింది—లేచాడు. ఆమె నడుస్తూంది— తనూ నడుస్తున్నాడు. పరుగెడుతూంది. తనూ పరుగెడుతున్నాడు. సంధ్య పడమటి ఆకాశంలో కరిగి, ఊహగా మారుతోంది. నీడలు పడడం లేదు. సన్నటి చందమామ నీటిలో ప్రతిబింబించటం లేదు చందమామ ప్రక్క ఒక నక్షత్రం పడమటి ఆకాశంలో మరో నక్షత్రం కనబడుతున్నాయి.

వంతెన దగ్గర కొచ్చేశారు. ఆమె వంతెన మీదకు నడిచింది.

అతన్ని రమ్మంది. వచ్చాడు. కింద నీటి వడికి తన తల తిరుగుతోంది. అతన్ని పట్టుగుంది. మెడచుట్టు చేతులు వేసి దగ్గరకు లాక్కుని బుగ్గలు, గడ్డం గిల్లుతూ లోతుగా కళ్ళలోకి చూసి విరగబడి నవ్వింది. ఏదో అంటోంది. వర్మ శరీరం పట్టు తప్పి ఉద్రేకంతో వూగిపోతోంది. ఆమెను గట్టిగా కౌగిలించుకున్నాడు. అతని పెదవులు ఆమె మొహాన్ని తడుముతున్నాయి. గుండె మీద గుప్పిడి బిగించి, ఒక్క వూపుతో ముందుకు తోసేసింది. వర్మ నీళ్ళల్లోపడి కొట్టుకుపోతున్నాడు.

కేకలువేస్తూ, మునుగుతూ, తేల్తూ, చెయ్యి పైకి విసరివేస్తూ కొట్టుకుపోతున్నాడు. కేకలు తగ్గాయి. నీళ్ళు మింగుతూ శబ్దాలు చేస్తున్నాడు. పదడుగులు, పదిహేనడుగులు, ఇరవై—వెళ్ళిపోతున్నాడు. ఒడ్డునున్న ఏదో రాతిబండ కాసేపు కాలికితగిలి నిలబడినా, పట్టుదొరక్క మళ్ళీ కొట్టుకుపోతున్నాడు. ముప్పై నలభై అడుగులు—వెళ్ళిపోతున్నాడు చేతులు నీళ్ళపైకి రావడం తగ్గుతోంది. శబ్దం సన్నగిల్లుతోంది. నది మలుపులో ఒడ్డున వచ్చిన సచ్చితానందం చూశాడు. సైకిలు చెట్టుకు ఆనించి, లాల్చీ తీసేసి, డ్రాయరుతో చేతిలో టెలిస్కోప్‌తో సహా నీళ్ళలోకి దూకేశాడు. టెలిస్కోప్ వర్మ చేతికి తగిలి దాన్ని గట్టిగా రెండు చేతులతో పట్టుకున్నాడు. సచ్చిదానందం టెలిస్కోపు పట్టు వదలకుండా, ఒక చేతితో వర్మ మొహాన్ని పైకి నెట్టుతూ, ఒడ్డుకు చేరవేశాడు.

సంధ్య కరిగి చీకటి అలుముకుంటోంది. ఒడ్డున పడిన వర్మకి ప్రథమ చికిత్స చేశాడు. నీళ్ళు తాగేసరికి వర్మ నిస్త్రాణగా కళ్ళు మూసుకుని పడుకున్నాడు. ఒడ్డున పొదల వెనక కీటకాలు చెలరేగాయి. అడివి కూసినట్లుగా. మందమైన ఆకులు రాలుతున్నాయి.

సచ్చితానందం ఒళ్ళు క్షణంలో ఆరిపోయింది. వెనక్కి చూశాడు. మూనా దూరంగా నిలబడి వుంది. ఆమెకేసి నడిచాడు. అతని విడిచిన దుస్తులు ఆమె దగ్గరున్నాయి. ఒడ్డున కూర్చున్నాడు. మూనా తల తుడుస్తోంది. కణతలు నొక్కుతోంది. లంగా సర్దుకోడంలో నోటు బైటపడింది. అతనికిచ్చింది. ఏదో మాట్లాడింది. అతను బట్టలు వేసుకున్నాడు. ఆమె సైకిల్ తీసుకుని నడుస్తోంది. అతను మెల్లగా నడుస్తూ టెలిస్కోప్‌లోంచి చూస్తున్నాడు. పశ్చిమ ఆకాశంలో ఎరుపు చిక్కనై నలుపైంది. "వీనస్—" పెద్దగా మెరుస్తోంది. భూమి అంచు నిశీథి ముసుగులా కమ్మేసింది. వర్మ దగ్గరకు చేరుకున్నారు. అతని పంట్లాంజేబులో పర్సు తీసి, అందులో నోటు పెట్టి, ఆ జేబులోనే వుంచాడు. మళ్ళీ నడుస్తున్నాడు. రోడ్డు మీదికి వచ్చేశాడు. దూరంగా అతనికేసి ఒక వేగన్ వస్తోంది. సంజ్ఞలతో దాన్ని నిలిపాడు. అందులోంచి సోమయ్య దిగాడు. అతని వెనకాల వర్మ భార్య స్నేహలత దిగింది. చలికి కాబోలు! ఆమె కొంగుని జుట్టుమీద, చెవులమీద కప్పుకొంది. ఆమెని అక్కడే వుండమని, సోమయ్యని డ్రైవర్‌ని తీసుకొని వర్మ దగరికొచ్చాడు. ముగ్గురూ సాయం పట్టి అతన్ని వేగన్‌లోకి చేరవేశారు. ధ్వనికి ప్రశాంతత మైలబడుతుందేమో నన్నట్లు, ఎవ్వరూ మాట్లాడటం లేదు. దూరంగా నదిమూలుగు, కీటకాలరొద, శిఖరాలపై వికృతంగా బండలు, వాటి మధ్య "వీనస్" వెలుగు – జబ్బుచేసిన పరమాత్మ అరకులోయలో అడుగు పెట్టినట్లు శూన్యం సజీవమైన క్షణాలు గడిచాయి.

వేగన్‌లో చిన్న దీపం వెలుగులో వర్మ కళ్ళు తెరిచాడు. చుట్టూ చూశాడు. భార్య మొహం చూసి నీరసంగా నవ్వాడు.

"అసలేం జరిగింది ?" అని అడిగింది స్నేహలత. ఏ ఒకర్నీ సంబోధించకుండా విశ్వం చేసిన కడసారి గానానికి శ్రుతిలా ఆ కంఠం అసహజంగా వినబడింది.

వర్మ మాట్లాడబోయాడు వద్దని సంజ్ఞచేసి, సచ్చితానందం సమాధానం చెప్పాడు.

"ఏం లేదండీ— నేను సర్వే పూర్తి చేసుకుని రోజూలాగే నది మధ్యగా వంగిన ఆ చెట్టుకొమ్మ మీద కూర్చుని "వీనస్" గ్రహం కనిపిస్తుందేమోనని టెలిస్కోప్‌లో చూస్తున్నాను. పట్టుజారి నీళ్ళ పడిపోయాను. ఒడ్డున వస్తున్న వర్మగారు నన్ను చూసి నీళ్ళలోకి దూకి ఇద్దరం ఒడ్డుకు చేరడంలో నీళ్ళు తాగేశారు.

వర్మ కళ్లు తెరిచి జాలిగా అతనికేసి చూశాడు. చెయ్యి పైకితీసి అతని భుజం మీద వుంచాడు. యేదో మాట్లాడబోయాడు. సోమయ్యకి దగ్గరగా రమ్మని సంజ్ఞచేసి, అతని చెవులో ఏదో చెప్పాడు. "మీరు విశ్రాంతిగా పడుకోండి. వంతెన గురించి ఆదుర్దా పడకండి. ఆ పనికి మీరెందుకు ? మేమందరం పూర్తి చేస్తాంగా" అన్నాడు సోమయ్య.

వేగన్ బంగళాకేసి నడుస్తోంది. స్నేహితల వీనస్ కేసి చూసింది. తన భర్తకి యీదడం రాదని నీళ్ళంటే భయమనీ ఆమెకు తప్ప ఎవ్వరికీ తెలియదు. ఈ రహస్యం ఎవ్వరితో చెప్పనులే అన్నట్లు "వీనస్" శిఖరం వెనుక లోయలో భూమి అంచు వెనక దిగి అంతర్ధానమైంది. కూలిన శిఖరంగా అరకులోయ చీకటి సౌందర్యం ముసుగులా పైకి లాక్కొని పరుంది.